

Косован Вікторія Сергіївна, здобувач ступеня вищої освіти магістр навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз Національної академії внутрішніх справ *Свобода Є. Ю.*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ АВТОТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Під судовою експертизою треба розуміти дослідження, що проводиться судовим експертом із застосуванням спеціальних знань на виконання завдання сторін обвинувачення й захисту, слідчого судді, суду, та має значення для правильного розслідування кримінального провадження, судового розгляду цивільної, господарської, адміністративної справи, справи про адміністративне правопорушення та виконавчого провадження.

Одним із напрямів подальшого розвитку теорії та практики судової експертизи є вдосконалення існуючих і розроблення нових методів експертного дослідження. На формування експертних методик безпосередньо впливає судово-слідча практика. Нові об'єкти експертних досліджень, які з'являються в практиці, потребують розроблення нових методик і вдосконалення існуючих.

У майнових спорах та при розслідуванні правопорушень, пов'язаних з експлуатацією транспортних засобів, які призвели до транспортної пригоди, часто виникає необхідність у призначенні автотоварознавчої експертизи. Автотоварознавча експертиза – це дослідження транспортних засобів, направлене на визначення ринкової вартості колісних транспортних засобів, їх складових, або розміру вартості матеріального збитку, заподіяних власнику, внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, визначення вартості відновного ремонту чи залишкової вартості, якщо транспортний засіб відновленню не підлягає.

В межах проведення автотоварознавчої експертизи чи експертного дослідження вирішується комплекс питань так чи інакше пов'язаних з колісним транспортним засобом. Але в переважній більшості випадків вирішується три основних: визначення ринкової вартості колісних транспортних засобів; визначення вартості відновлювального ремонту колісних транспортних засобів; визначення величини матеріального збитку завданого власнику колісних транспортних засобів.

Під час проведення судової автотоварознавчої експертизи або експертного дослідження з метою виконання певного завдання експертами застосовуються відповідні методи дослідження (загальні, загальнонаукові, спеціальні), методики проведення судової експертизи, нормативно-правові акти та нормативні документи, науково-технічна, довідкова література, програмні продукти, мережа Інтернет тощо. Вибір певних методик, методів дослідження, технічних засобів та визначення послідовності їх застосування належать до компетенції судового експерта [1].

Аналіз діючих на сьогодні міжвідомчих і відомчих методик дозволяє констатувати факт відсутності єдиного методичного підходу до їх репрезентації. Це становить важливу методологічну проблему сучасної судової експертизи, в тому числі і автотоварознавчої експертизи. Створені в різний час, різними

відомствами, існуючі методики мають дещо різну структуру, а відповідно й відмінний між собою зміст. Необхідно відзначити, що докладних і розгорнутих характеристик сутності та структури методики судово-експертного дослідження в криміналістичній літературі значно менше, ніж її визначень. У цілому автори сходяться на думці, що будь-яка експертна методика незалежно від її виду повинна включати в себе низку обов'язкових елементів, які утворюють її структуру. А саме містити вказівку на склад специфічних об'єктів, можливості даної методики та її надійність, прийоми, методи і засоби дослідження, а також на порядок і послідовність застосування методів і засобів. Крім цього, методики повинні містити приписи щодо умов і процедур застосування прийомів, методів і засобів та опис можливих результатів.

Однією з особливостей автотоварознавчих, як інших видів досліджень, є те, що їх проведення має здійснюватися згідно з відповідним чином затвердженими експертними методиками, що характеризуються поєднанням у собі необхідних вимог проведення дослідження, є основою якості та швидкості вирішення завдань експертизи.

Експерт-автотоварознавець застосовує, як правило, декілька методологічних підходів, до визначення ринкової вартості колісного транспортного засобу, які найбільш повно відповідають меті та базі оцінки за наявності достовірних інформаційних джерел для її проведення. Обрані підходи і методи повинні враховувати логіку прийняття рішень продавцями і покупцями на даному ринку. Вибір одного або декількох підходів визначається експертом за умовами стандартів оцінки, ринковими вимогами і доступними даними. Крім того вибір пріоритетних методів визначається юридичним статусом об'єкта дослідження, його фізичними та технічними характеристиками, метою та передбачуваним використанням результатів оцінки. Потреба використання альтернативних методологічних підходів і методів полягає у забезпеченні експерта набором аналітичних процедур, за якими результати будуть зважені за ймовірностями їх отримання. Некоректне застосування методологічних підходів, методів і процедур може класифікуватися як неякісна оцінка.

Таким чином, інформація, що використовується експертом автотоварознавцем має бути неупередженою і повною. В обов'язки експерта входить перевірка інформації за загальнодоступними джерелами. Ступінь перевірки інформації залежить від обсягу та глибини досліджень, обумовлених завданнями експертизи [2]. До проблем теоретичного характеру можна віднести деяку неоднозначність у розумінні експертної методики взагалі, відсутність її у переліку виробничо-практичних видань у відповідному держстандарті, відсутність нормативно закріпленої структури та змісту експертної методики тощо. Основні проблеми практичного характеру стосуються процедури апробації експертних методик і доступності зареєстрованих методик до практичного використання їх експертами й іншими учасниками кримінального провадження.

Список використаних джерел

1. Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України / Затверджена наказом Міністерства юстиції України 17.07.2017 № 591 / Зареєстровано в Міністерстві юстиції України [18.08.2017](#) за № 1024/30892.

2. Плесовских Ю. Г. Проблемы методики судебно-экспертного исследования / Ю. Г. Плесовских // Вестник ХГАЭП. – 2008. – № 1 (34). – С. 47–55.

